

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2010 vp

Hallituksen esitys kemikaalituotevalvontatehtävien keskittämistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 16 päivänä syyskuuta 2010 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kemikaalituotevalvontatehtävien keskittämistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Sari Rapinoja ja neuvotteleva virkamies Tapani Koivumäki, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Juha Majanen, valtiovarainministeriö
- maatalousylitarkastaja Tove Jern, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Marilla Lahtinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- talousjohtaja Oili Hintsala, ympäristöministeriö

- ylitarkastaja Annika Kuttilainen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- yksikönpäällikkö Kaija Kallio-Mannila, Suomen ympäristökeskus
- osastonjohtaja Maria Teirikko, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- laboratorionjohtaja Hannu Komulainen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- ylijohtaja Seppo Ahvenainen, Turvatekniikan keskus Tukes
- tiimipäällikkö Eero Priha, Työterveyslaitos
- kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- rekisteröintipäällikkö Maria Liljeström, Kasvinsuojeluteollisuus ry
- johtaja Aimo Kastinen, Kemianteollisuus ry
- kemikaaliasiantuntija Pertti Sundqvist, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- puheenjohtaja Tarja Valvisto, Tukesin toimihenkilöt ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— liikenne- ja viestintäministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta. Lailla korvataisiin nykyinen Turvatekniikan keskuksella annettu laki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kemikaalilakia, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia,

kasvinsuojeluaineista annettua lakia sekä ympäristönsuojelulakia.

Esityksessä ehdotetaan Turvatekniikan keskuksen nimen muuttamista Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lyhenne olisi Tukes, kuten Turvatekni-

kan keskuksella nykyisin. Esityksen keskeisenä tavoitteena on kemikaalituotevalvontatehtävien keskittäminen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta, Suomen ympäristökeskuksesta sekä Elintarviketurvallisuusvirastosta Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon koottaisiin nykyiset Turvatekniikan keskuksen tehtävät, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kemikaalihallinnon tehtävät, Suomen ympäristökeskuksen kemikaalihallinnon tehtävät lukuun ottamatta eräitä kansainvälisiin kemikaalisopimuksiin liittyviä tehtäviä sekä Elintarviketurvallisuusviraston kasvinsuojeluaineiden riskinarviointi-, hyväksymis- ja rekisteröintitehtävät mukaan lukien edellä mainituissa viranomaisissa näiden tehtävien toimeenpanon edellyttämät henkilöresurssit. Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon siirtyvien kemikaalihallinnon tehtävien kokonaisresurssit olisivat yhteensä 71 henkilötyövuotta. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tukipalveluihin siirrettäisiin maini-

tuista viranomaisista kolme henkilötyövuotta. Nykyisen Turvatekniikan keskuksen tehtävät jäisivät asiallisesti ennalleen. Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta annettavalla lailla säädettäisiin viraston toimialasta, tehtävistä, tulosohjauksesta, johtamisesta ja ratkaisuvallasta sekä neuvottelukunnasta. Viraston tulosohjausmenettelyä uudistettaisiin ja otettaisiin käyttöön ministeriöiden moniohjausmenettely. Viraston johtokunta lakkautettaisiin. Virastoon voitaisiin perustaa neuvottelukunta.

Kemikaalilakia, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia, kasvinsuojeluaineista annettua lakia sekä ympäristönsuojelulakia muutettaisiin siltä osin kuin se on välttämätöntä kemikaalihallintotehtävien siirtämiseksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään.

Kemikaalituotevalvontatehtävien keskittäminen nykyisestä kolmesta virastosta Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon on saanut talousvaliokunnan kuulemisissa laajaa kannatusta. Keskittämällä pystytään tehostamaan toimintaa ja säästämään kustannuksia, nopeuttamaan asioiden käsittelyä ja parantamaan asiakaspalvelua, kun asiointi tapahtuu yhdessä viranomaisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston yleishallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö tulosohjaavat virastoa kukin omalla toimialallaan. Ministeriöt vastaavat nykyiseen tapaan alansa lainsäädännön valmistelusta.

Talousvaliokunta pitää viraston laadukkaan toiminnan ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeänä, että ministeriöiden yhteistyö on toimivaa.

Talousvaliokunnalle annetun tiedon mukaan siirtyvä ja Turvatekniikan keskuksen nykyinen henkilöstö kannattavat järjestelyä. Lain mukaan siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteeseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle asetetaan neuvottelukunta, johon tulee myös henkilöstön edustaja. Neuvottelukunnan tehtävänä on tukea viraston strategista suunnittelua ja viraston ja sen sidosryhmien välistä yhteistyötä.

Valiokunnan kuulemisessa todettiin, että kemikaalivalvonnan resurssien näkökulmasta edellytykset toimintojen asianmukaiselle käynnistämiseksi ovat olemassa, mutta vastaisuudessa valvonta- ja toimeenpanoresurssien riittävyys on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Talousvaliokunta painottaa, että Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oltava riittävästi asiantuntevaa henkilöstöä hoitamaan vaativaa, ympäristön ja terveyden kannalta tärkeää, laajaa kansainvälistä yhteistyötä edellyttävää kemikaalilainsäädännön valvontatehtävää.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta

2 §. *Tehtävät.* Talousvaliokunnan käsiteltävänä on HE 273/2009 vp kaivoslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Uuden kaivoslain mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tulee toimimaan laissa tarkoitettuna kaivosviranomaisena.

Edellä olevan johdosta Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta annettavan lain 2 §:ään on lisätty uusi 2 momentti, jonka mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto muiden tehtävien lisäksi vastaa malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvistä viranomaistehtävistä.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Mauri Salo /kesk
jäs. Hannu Hoskonen /kesk
Harri Jaskari /kok
Anne Kalmari /kesk
Matti Kangas /vas
Toimi Kankaanniemi /kd

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2.—5. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2 § muutettuna seuraavasti:

2 §

Tehtävät

(1. mom. kuten HE)

Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaa malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvistä viranomaistehtävistä. (Uusi)

(3 ja 4 mom. kuten HE:n 2 ja 3 mom.)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jouko Laxell /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /vihr
Markku Uusipaavalniemi /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r.